

“Aquí deixo descansar els capellans; ja els he pegat moltes garrotades”

Francesca Aliern (Xerta, Baix Ebre, 1948) publica a Cossetània la novel·la *La senyora Avinyó*, ambientada en un poble indeterminat de les terres de l'Ebre durant les primeres dècades del segle XX. La dona del títol és la muller del protagonista, un notari de Barcelona que s'estableix al poble.

—En aquesta ocasió, què volíeu denunciar, criticar?

—Que de sempre, com es fa ara, les malifetes es feien d'amagatotis, i que la gent que en té ocasió i que sap que no els descobriran, les fan, com el notari. Falsejant documents, per exemple. I després, desfent-se de la seva dona. Li dóna de mica en mica un verí que barreja amb una medicina i, quan es mor, amaga el cos en una gerra que empareda. Llavors és lliure per a casar-se amb la seva amistançada, que exigeix de ser la nova senyora Avinyó. Quan hi ha un amor entre tres sempre guanya la jove. La gent no descobrirà què ha fet el notari perquè diu a tothom que la dona s'ha mort al seu poble de la Manxa. Els fa creure que hi havia anat a passar una temporada, tal com ella mateixa havia proclamat que volia fer.

—A diferència de moltes de les vostres novel·les anteriors, el poble és molt tranquil, no hi ha tensions socials ni polítiques.

—No tant, no. La gent es movia millor. Les diferències socials no eren tan acusades. Amb la República, coses com l'ensenyament i la sanitat van millorar molt. Ja no es creia tant en bruixes ni hi havia tantes supersticions. La societat era més estable i la gent vivia il·lusionada, esperançada. I els obrers van trobar una manera més digna de viure. Però va durar poc.

—El poble, aquells anys, es modernitza. Hi arriba la llum, per exemple.

—Sí. El meu poble, Xerta, va ser privilegiat, perquè va apropar un salt d'aigua i en venia als pobles propers.

—El poble de la novel·la és Xerta, un cop més?

—Sí. Però no ho dic mai. El cas de la senyora morta que fiquen dins la gerra és verídic. Es va descobrir quan la casa va canviar de mans i els nous propietaris, a l'hora de fer unes obres, van trobar la gerra. Era, tapiada, sota una escala, i va ser quan van voler canviar l'escala de lloc que la van descobrir.

Francesca Aliern publica la novel·la *La senyora Avinyó*, a Cossetània Edicions.

—I el cas del notari que enverina la dona, també és verídic?

—No era un notari, era un metge. La seva dona cada dia estava més desmillorada, però en aquell temps no es feien anàlisis. Jo vaig ser jutgessa de pau a Xerta durant dotze anys i tenia accés als llibres de naixements i defuncions, i si no tenia gaire feina mirada com s'havia mort la gent.

—El cas verídic correspon a la mateixa època que la novel·la?

—Sí.

—És curiós que el notari, que sempre volen traslladar-se a una ciutat més gran, arrelti al poble.

—Perquè ja té una certa edat, més de cinquanta anys, i a més buscava tranquil·litat.

—El paisatge que descobreix el notari quan arriba al poble és el de Xerta?

—Sí. També el molí vell que el metge/notari va comprar i restaurar.

—Un notari seria rebut com és rebut a la novel·la, com si fos una autoritat de les més

importantes?

—Abans, sí. Era com si fos un ministre. Els senyors del poble es pensen que és dels seus i per això el porten al seu casino. Els treballadors anaven al Centre Obrer Xertolí.

—I a més sempre hi ha el negociant que se'l vol ficar a la butxaca, perquè li faciliti els tractes, com dieu.

—És clar. És aquell tractant de tot, arribista, que es troba en qualsevol règim polític.

—Podríem dir que la novel·la barreja la història personal del notari, tant la professional com la familiar i la sentimental, i ja no diguem la criminal, amb la del poble. Queda clar que no volíeu que la trama ofegués la crònica de la vida quotidiana del poble.

—Exactament. M'interessava explicar com el poble millora amb la República, com poden viure d'una altra manera.

—A més de no haver-hi conflictes socials, tampoc no hi té cap protagonisme l'església. Els capellans hi són absents.

—Teniu raó. No hi ha tanta intromissió d'aquesta gent. Com que en algunes altres novel·les els he pegat garrotades, aquí els deixo descansar.

Lluís Bonada